

Niet zomaar een rijtje:

**Met patronen
op een speelse manier
wiskundig inzicht stimuleren**

Inspiratiedag kleutergewijs

30 augustus 2019

Nore Wijns

Planning

- Introductie (10 min)
  - Kennismaking
  - Belang van patronen in de kleuterklas
  - Doel van de workshop
- Kern: Patronen en patroonactiviteiten (25 min)
  - Korte opdracht: eigen klaspraktijk
  - Toelichting vanuit de literatuur
  - Concrete tips voor eigen klaspraktijk
- Reflectie (5 min)

Kennismaking

WIE BEN IK?

Nore, logopediste, doctoraatsstudent
Ontwikkeling en stimulering van patrooncompetenties
bij 4-6 jarigen

WIE BEN JIJ?

Leerkracht? Directie? Pedagogische
begeleidingsdienst? Lerarenopleider?
Lerarenbegeleider? ...?

Waarom patronen in de kleuterklas?

Leren

Spelen

- Belangrijk voor (wiskundige) ontwikkeling
- Leren abstractie maken, denken over zaken die je niet kan zien
- Concreet materiaal
- Verschillende thema's
- Toegankelijk en leuk

Doel van de workshop

Tips & tricks om patronen op een speelse manier in te zetten om aan wiskunde te doen.

Kunstwerk door Lena (1^e kleuterklas)

- Welke instructie zou je hierbij geven?
- Is Lena (bewust) met wiskunde/patronen bezig?
- Weet Lena dat ze een patroon aan het maken is?
- Weet Lena wat een patroon is?
- Weten jouw kleuters wat een patroon is?

Opdracht – Eigen klassituatie

- Gebruik je het woord patroon?
  - Zo neen, welk ander woord gebruik je?
- Wat zou je antwoorden als een kleuter vraagt “Wat is een patroon?”

(In groepjes van +/- 5 personen – 2 à 3’)

Wat is een patroon?

Een groep van elementen waar géén regelmaat of structuur in zit (willekeurig)

“Een groep van elementen waar regelmaat of structuur in zit.”

In de kleuterklas meestal **herhalende patronen**

Structuur = Eenheid die altijd herhaalt

Wat is een patroon?

Zijn dit (herhalende) patronen of rijen?

Unieke leerkanen die je als leerkracht kan creëren

- **Patroon vs. rij**
- **Patroon in vorm**
- **Patroon in kleur**

Twee belangrijke principes

- **Een taal om over patronen te praten:**
  - Patroon $\Leftrightarrow$ Rij
    - Maak een rij zonder patroon
    - Zit er een patroon in dit rijtje?
  - Herhalen, hetzelfde, anders, patrooneenheid
- **Benadrukken van de structuur:**

Vb. bij herhalende patronen:

  - *Ster hart [rust] ster hart [rust] ster hart*
  - Aard activiteiten

Opdracht – Eigen klassituatie

Denk aan een activiteit rond patronen die je in jouw klas aanbiedt (instructie, materiaal, enz.)

Hoe kan je deze activiteit nog sterker maken?

- Gebruik van begrippen
  - vb. patroon, eenheid
- Benadrukken van de structuur

Noteer mogelijke concrete aanpassingen.

(In groepjes van +/- 5 personen - 4')

Sterke patroonactiviteiten?

Niet expliciet structuur

- Zelf maken
- Verderzetten
- Namaken

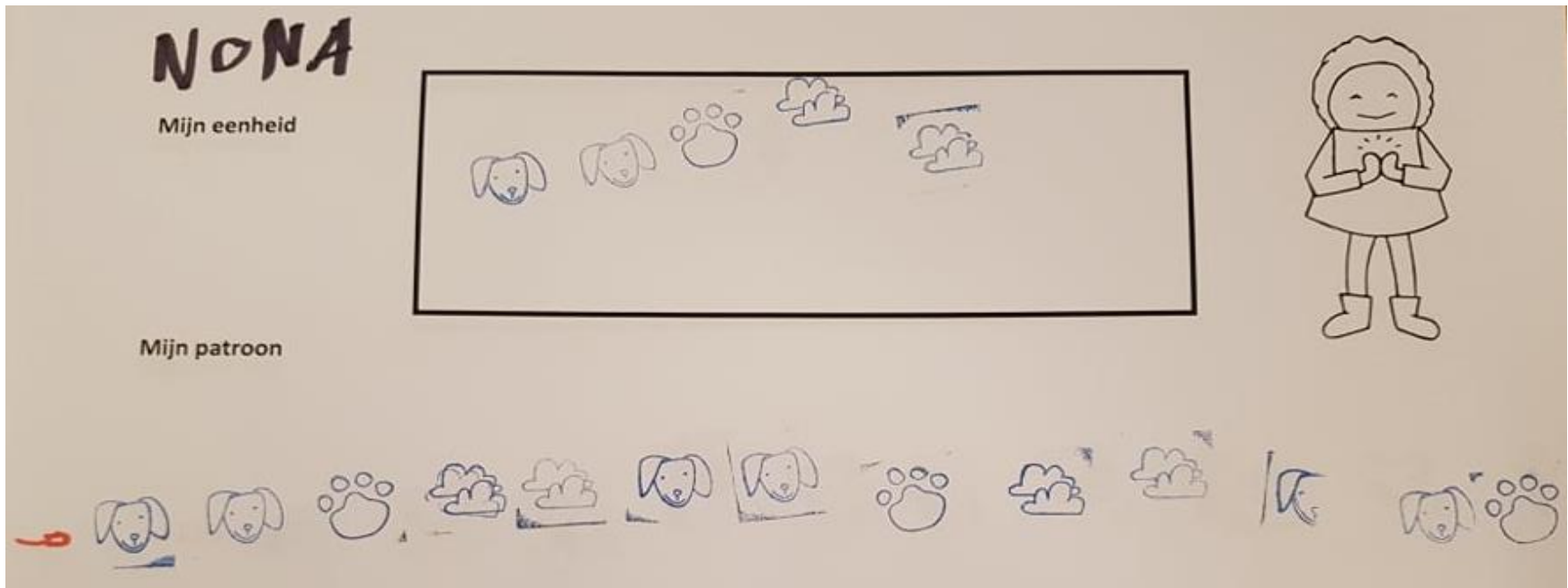
**Als leerkracht
de wiskundige structuur
expliciet maken.**

Zelf maken – Wiskundige structuur

Hoe kan je de wiskundige structuur benadrukken?

Zelf maken - Wiskundige structuur

Sterke patroonactiviteiten?

Enkele voorbeelden uit de literatuur en onze proeftuin ter inspiratie...

Wel expliciet structuur

- Een patroon in eenheden splitsen
- Sorteren: patroon of rij
- Een patroon benoemen met letters
- Vergelijken van patronen
- Eenzelfde patroon maken met andere elementen
- Voorspellen

Een patroon in eenheden splitsen

Sorteren: Patroon of rij

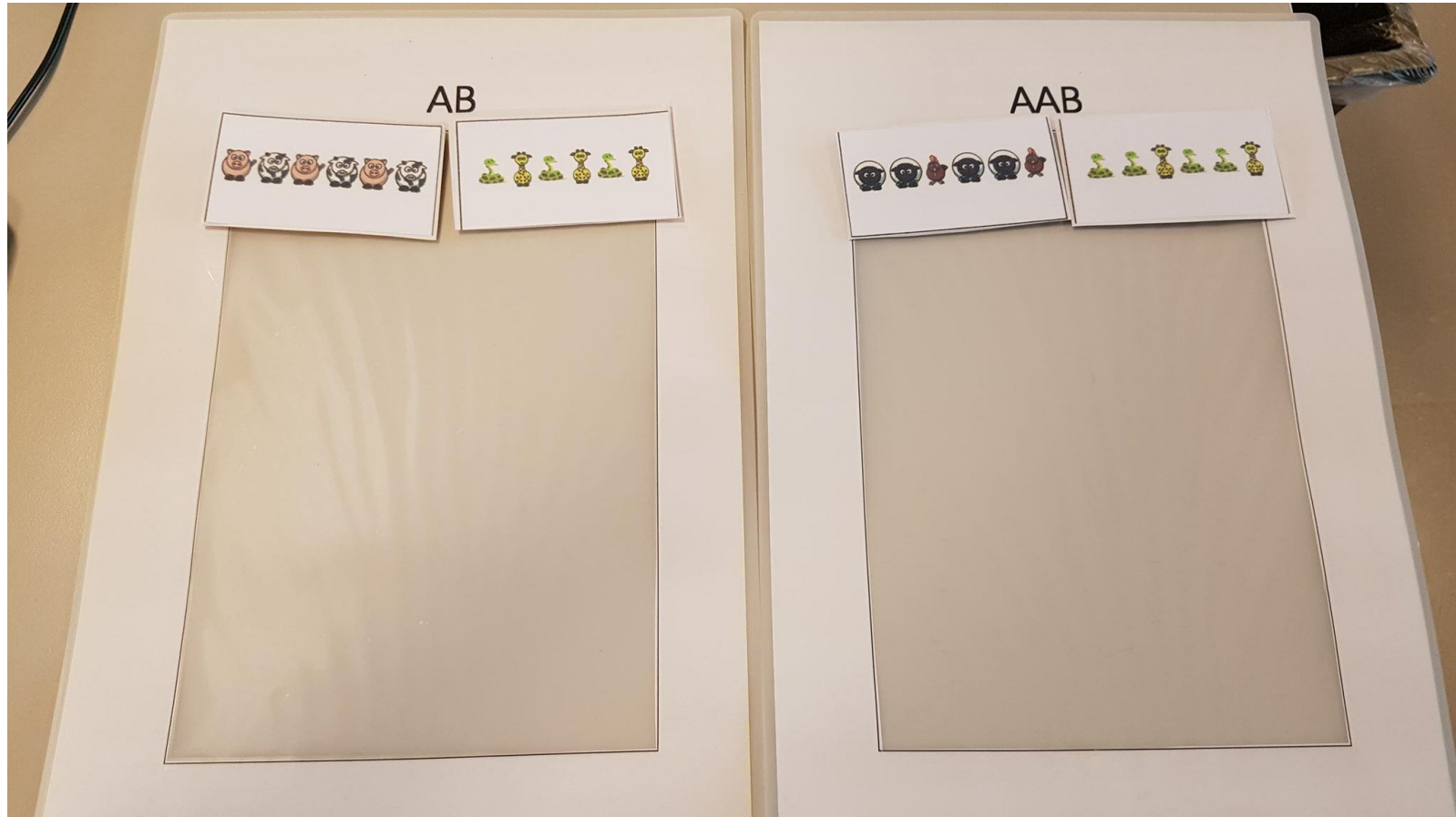

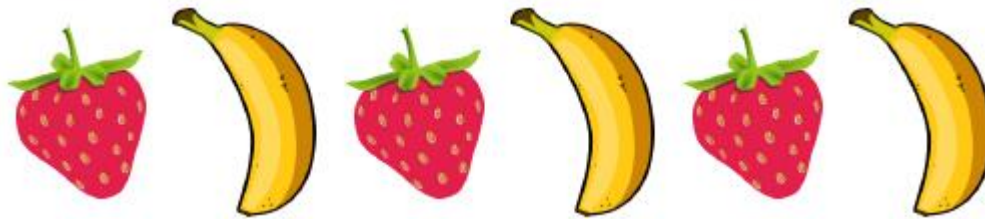
Een patroon benoemen met letters

Vergelijken van patronen

Vergelijken van patronen

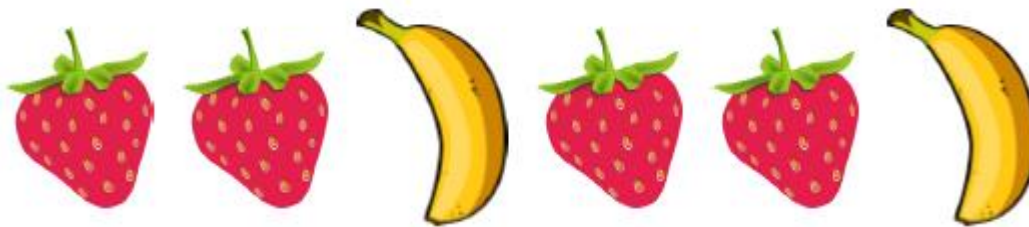

Wat is hetzelfde?

Wat is anders?

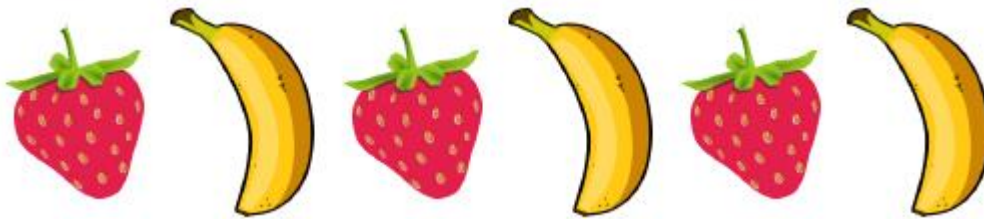
Vergelijken van patronen

Wat is hetzelfde?

Wat is anders?

Vergelijken van patronen

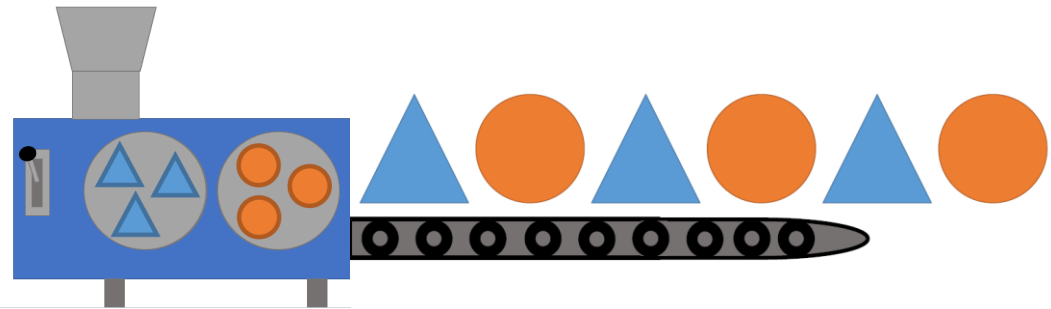

Wat is hetzelfde?

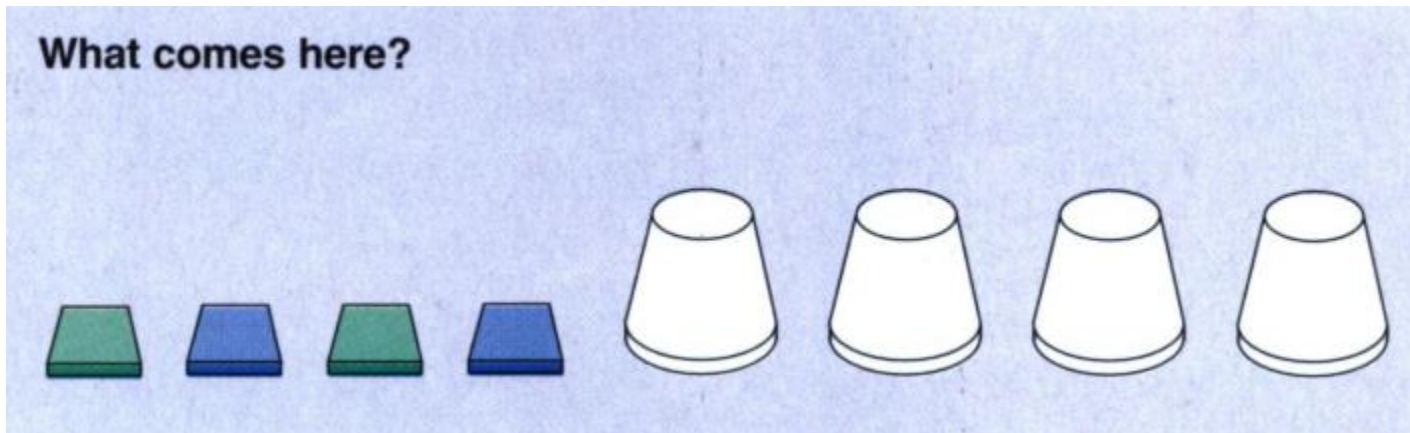
Wat is anders?

Eenzelfde patroon maken met andere elementen

Voorspellen

Meer blauwe of meer groene nodig?

Differentiëren in de klas

- Verschillende herhalende patronen
  - AB, AABC, ...
- Verschillende activiteiten
  - Verderzetten, namaken met andere materialen
- Verschillende modaliteiten
  - Visueel (concreet materiaal of kaartjes), auditief, motorisch
- Verschillende thema's
  - Eten, vormen, voertuigen, ...

Take-home

Structuur benadrukken & begrippen gebruiken

Huidig materiaal/activiteiten verrijken

Veel mogelijkheden op verschillende niveau's

Jij maakt als leerkracht het verschil!

Reflectie

- Vragen?
- TIPS: Bedenkingen?
- TOPS: Wat neem je mee uit deze workshop?

Contactgegevens

nore.wijns@kuleuven.be

BEDANKT!